

DEBATT

NILS ANDRÉN:

Snubbeltråd på europavägen

Alla borde kunna se positivt på att vi börjar få en saklig EG-debatt i Sverige. Den är en nyttig omväxling till de alltjämt pågående, Dallas-liknande skandalaffärerna på den politiska marknadsplatsen.

Många skäl av skiftande valör anfördes då Sverige vid 1950-talets mitt bestämde sig för att satsa på europeisk frihandel, inte på en gemensam marknad. De flesta har sedan länge förlorat sin aktualitet, också bland dem som alltjämt säger sig frukta ett närmande till EG. Nu verkar målet vara att inom ramen för ett formellt icke-medlemskap få njuta frukterna av ett faktiskt medlemskap.

Om vi skalar bort utanverken till de alltjämt aktuella argumenten mot den gemensamma marknaden, framträder fyra stora "hot" mot formellt medlemskap i vår EG-debatt:

- säkerhetspolitiskt: mot neutraliteten
- allmänt politiskt: mot suveräniteten
- inrikespolitiskt: mot välfärds- och fördelningspolitiken
- mot miljöpolitiken.

Nu har emellertid vår mångåriga f d nedrustningsambassadör (i Svenska Dagbladet, 3 november 1988) Inga Thorsson fört in ett femte hot som ett nytt nej-argument:

- mot rätten och möjligheten för Sverige att profilera sig vid internationella nedrustningsförhandlingar.

Hon förfäras "vid tanken att Sverige skulle ha kunnat vara associerad med en utrikespolitik" av det slag som en officiell EG- talesman lade fram vid en FN-debatt

1987. "Den var så helt motsatt vår utrikespolitiska linje". Det handlade då om vad som måste te sig som ett litet delproblem i vår totala utrikes- och säkerhetspolitik, låt vara ett område där Inga Thorsson själv har symboliserat den "svenska linjen": sambandet mellan nedrustning och utveckling.

Hur reellt är detta nya hot? Om svaret skall bli något mer än en ideologisk trosbekännelse måste två andra frågor besvaras:

- Är påståendet sant? Skulle Sverige som EG-medlem vara förhindrat att i FN framföra en egen uppfattning i nedrustningsfrågor?
- Och om påståendet är sant, vore enbart en sådan inskränkning ett tillräckligt skäl för att avstå från de mångomvittnade fördelarna av ett medlemskap?

På den första frågan har Inga Thorsson själv gjort svaret enkelt. Hon konstaterar att den västtyske utrikesministern Genscher vid en FN-debatt 1988 framfört både EG-synen och en därifrån avvikande uppfattning. Hennes enda förklaring är att Genscher är en "ovanlig" utrikesminister. En lika rimlig orsak är kanske att nedrustningsfrågan är marginell i förhållande till EG:s huvuduppgifter, men inte i västtysk inrikespolitik. Därav borde följa att toleransen inom EG mot "oliktänkande" i marginella frågor skulle kunna utnyttjas också av en helt "vanlig" svensk utrikesminister, eller varför inte av en mindre vanlig nedrustningsambassadör, om vi till slut vågar ta det sista steget in i Europa.

Och även om påståendet varit sant, skulle verkligheten av att få framföra en egen oförriplig särmening vara ett

tillräckligt skäl att hålla sig utanför EG? Visst är det tilltalande att alltid kunna öppet glädja sig åt sin egen politiska renhet. Det finns dock situationer då det uppenbarligen vore politiskt klokare att i stället – i mera diskreta och effektiva, men därför också mindre mediatillvända former – som faktisk beslutsfattare kunna påverka för oss själva livsviktiga beslut. Detta kan gälla inte bara nedrustning utan också andra frågor; en miljöpolitik måste minst vara europeisk för att inte på sikt bli meningslös.

Vi har säkert en lång väg till EG. Kjell-Olof Feldt har antytt att vi kanske kan överväga saken inom tio år. För den som är övertygad om att det ligger fara i dröjsmål är detta ett dystert perspektiv. Men det finns också uppmuntrande tecken. Ett sådant är den EG-debatt som förs. Ett annat den redan nu ökade insikten om att man aldrig skall säga aldrig. Inte ens om EG.

Pärmar för inbindning av årgång 1988

kan rekvireras från Svensk Tidskrifts expedition, tel 08-667 59 55, eller genom insättning av kronor 70:– på postgiro 7 27 44-6.